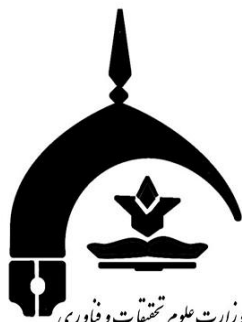

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وزارت علوم تحقیقات و فناوری

موسسه آموزش عالی نیردویتی نیرزنشاهی

شهید اشرفی اصفهانی

پایان نامه ی کارشناسی ارشد رشته ی اقتصاد گرایش علوم اقتصادی

بررسی تغییر واحد پول ملی و پیامدهای آن در اقتصاد ایران

۱۳۳۸-۸۶

استاد راهنما:

دکتر محمد نوفرستی

استاد مشاور:

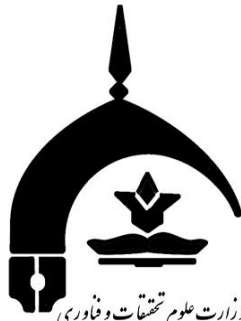
دکتر لیلا ترکی

پژوهشگر:

فاطمه السادات رمضانیان

آبان ماه ۱۳۸۹

کلیه حقوق مادی مترتب بر نتایج مطالعات، ابتکارات
و نوآوری های ناشی از تحقیق موضوع این پایان نامه
متعلق به موسسه آموزش عالی شهید اشرفی اصفهانی است.

وزارت علوم تحقیقات و فناوری
موسسه آموزش عالی نیروی هوایی شهید اشرفی
شهید اشرفی اصفهانی

موسسه آموزش عالی غیر دولتی و غیر انتفاعی شهید اشرفی اصفهانی
گروه اقتصاد

پایان نامه کارشناسی ارشد رشته اقتصاد گرایش علوم اقتصادی خانم فاطمه السادات رمضانیان

تحت عنوان

بررسی تغییر واحد پول ملی و پیامدهای آن در اقتصاد ایران

در تاریخ ۱۳۸۹/۸/۲۵ توسط هیأت داوران زیر بررسی و با درجه عالی به تصویب نهایی رسید.

۱- استاد راهنمای پایان نامه دکتر محمد نوفرستی با مرتبه علمی دانشیار امضا

۲- استاد مشاور پایان نامه دکتر لیلا ترکی با مرتبه علمی استاد یار امضا

۳- استاد داور دکتر احمد گوگرد چیان با مرتبه علمی استاد یار امضا

امضای مدیر گروه

خدای بزرگ را شاکرم که به من اشتیاق
پیمودن مسیر دانش را عطا فرمود و مرا در
انجام این تلاش علمی یاری داد. همچنین از
استاد محترم راهنمایم، دانش مرد بزرگ و
فرزانه جناب آقای دکتر محمد نوفرستی که در
طول این دوران ادب درس و نفس از مکتبشان
آموختم و از این رو کمترین شاگرد خود را
برای همیشه مدیون الطاف کریمانه خویش نموده‌اند
سپاسگزارم.

نیز از سرکار خانم دکتر لیلا ترکی که مشاورت
این رساله را پذیرفته و با نقد و نظرهای
ارزنده خویش بر غنای این نوشته افزوده‌اند،
نهایت سپاس و امتنان را دارم. از جناب آقای
دکتر گوگردچیان که داوری و ارزیابی این
مطالعه را قبول نمودند بسیار تشکر می‌کنم.

چکیده:

در کشورهایی که برای مدتی طولانی نرخ های تورم بالا را تجربه می کنند و سطح عمومی قیمت ها به نحو چشم گیری افزایش می یابد، قدرت خرید پول به شدت کاهش یافته و شرایطی به وجود می آید که پول ملی به سختی می تواند وظایف خود را به عنوان وسیله مبادله، واحد شمارش و ذخیره ارزش ایفا کند. در چنین شرایطی است که برای جلوگیری از هزینه های ناشی از در گردش بودن پول کم ارزش در اقتصاد، دولت ها به تغییر واحد پول ملی اقدام می کنند. با توجه به حاکم بودن شرایط تورمی بر اقتصاد ایران در سه دهه اخیر و تنزل قابل توجه ارزش ریال، نیاز به تغییر واحد پول و معرفی ریالی به مراتب با ارزش تر از ریال قدیم به شدت محسوس است. با این وجود دولتمردان عمدتاً به دلیل نگرانی از تورم زا بودن چنین اقدامی در تغییر واحد پول ملی تردید می کنند.

در این پایان نامه ابتدا به هزینه هایی که استفاده از اسکناس و مسکوک های کم ارزش در جامعه به بار می آورند اشاره شده است. سپس سیاست تغییر واحد پول از جنبه تورمی بودن آن به دو صورت مورد بررسی قرار گرفته است:

در شیوه اول، ابتدا الگویی برای تبیین پدیده تورم بر اساس مبانی نظری اقتصادی تدوین شده است و سپس از این الگو برای بررسی و نتیجه گیری در مورد تورم زا بودن تغییر واحد پول ملی در کشور هایی که اقدام به اجرای چنین سیاستی کرده اند، مورد استفاده قرار گرفته است. نتایج حاصل از برآورد این الگو برای جمعی از کشورهایی که داده های آماری مورد نیاز جهت برآورد تابع تورم برای آنها وجود داشته است حاکی از آن است که تغییر واحد پول ملی در این کشور ها نه تنها به شرایط تورمی دامن نزده است، بلکه در برخی کشور ها منجر به کاهش تورم نیز شده است.

شیوه دومی که جنبه تورمی بودن سیاست تغییر واحد پول توسط آن به صورت ویژه برای اقتصاد ایران مورد ارزیابی قرار گرفته است، استفاده از الگوی تقاضا برای اسکناس و مسکوک است. برای این منظور تابع تقاضایی برای اسکناس و مسکوک بر اساس مبانی نظری اقتصادی تدوین شده است و به کمک آمار سری زمانی سال های ۱۳۳۸ تا ۱۳۸۶ به روش همجمعی برآورد شده است. نتایج مبین این واقعیت است که سیاست تغییر واحد پول در قالب حذف چند صفر از ریال که با چاپ اسکناس های درشت تر در مقایسه با اسکناس های قدیم همراه است به افزایش تقاضا برای اسکناس و مسکوک منجر می شود و این امر به منزله یک سیاست پولی انقباضی عمل کرده و عرضه پول را کاهش می دهد که یک سیاست ضد تورمی است.

در مجموع نتایج حاصل از بررسی های صورت گرفته در این پایان نامه موید آن است که سیاست تغییر واحد پول ملی، ذاتاً تورم زا نیست و دولتمردان نباید از این جهت نگرانی به خود راه دهند.

کلید واژه ها: تغییر واحد پول، تورم، همجمعی، پایایی، الگوی تصحیح خطا.

فهرست مطالب

عنوان

صفحه

فصل اول: کلیات تحقیق

۱-۱	مقدمه	۱
۲-۱	بیان مسأله	۲
۳-۱	اهمیت تحقیق	۳
۴-۱	کاربرد نتایج تحقیق	۴
۵-۱	اهداف تحقیق	۴
۶-۱	فرضیه تحقیق	۴
۷-۱	روش تحقیق	۴
۱-۷-۱	ابزار گردآوری داده‌ها	۵
۲-۷-۱	ابزار تجزیه و تحلیل داده‌ها	۵
۳-۷-۱	قلمرو مکانی تحقیق	۵
۴-۷-۱	قلمرو زمانی تحقیق	۵
۸-۱	واژه‌های عملیاتی	۶

فصل دوم: تغییر واحد پول، الزامات و پیامدهای آن

۱-۲	مقدمه	۷
۲-۲	پول و کارکردهای آن در اقتصاد	۸
۱-۲-۲	خواص مطلوب پول	۸
۲-۲-۲	پول و وظایف آن	۸
۳-۲	تاریخچه تغییر واحد پول
		۱۱
۴-۲	الزامات تغییر واحد پول
		۱۲
۵-۲	تجربه سایر کشورها در تغییر واحد پول
		۱۳
۶-۲	وضعیت کنونی ریال
		۲۱
۷-۲	لزوم اجرای سیاست تغییر واحد پول ملی در ایران
		۲۳

۲-۷-۱. مشکل ثبت اطلاعات در قالب ارزشهای ریالی

۲۳

عنوان

صفحه

۲-۷-۲. عدم ایفای نقش مناسب سکه در مبادلات

۲۴

۲-۷-۳. هزینه هنگفت چاپ اسکناس برای جامعه

۲۴

۲-۸-۱. مطالعات انجام شده در مورد تغییر واحد پول

۲۷

۲-۸-۱. مطالعات داخلی در مورد تغییر واحد پول

۲۷

۲-۸-۲. مطالعات خارجی در مورد تغییر واحد پول

۲۹

۲-۹. خلاصه و جمع بندی فصل

۳۳

فصل سوم: ارائه الگویی برای بررسی اثر تورمی تغییر

واحد پول

۳-۱. مقدمه

۳۴

۳-۲. تورم و انواع آن

۳۵

۳-۳. مبانی نظری تورم

۳۷

.....	۳۷
.....	۳۷
.....	۴۱
.....	۴۲
.....	۴۳
.....	۴۵
.....	۴۶
.....	۴۶
.....	۵۶
.....	۵۷
.....	۵۸
.....	۵۹

.....	۵۹
.....	۶۱
.....	۶۱
.....	۶۱
عنوان	
صفحه	
.....	۶۳
.....	۶۶
.....	۶۷
.....	۷۰
.....	۷۳
.....	۷۳
.....	۷۵
.....	۷۶

۶-۴. برآورد تابع تقاضاي اسكناس و مسكوك	۷۸
.....	
۱-۶-۴. توصيف متغيرهاي الگو	۷۸
.....	
۷-۴. روش برآورد الگو	۷۹
.....	
۱-۷-۴. داده هاي آماري	۸۲
.....	
۲-۷-۴. برآورد الگوي تابع تقاضاي اسكناس و مسكوك در ايران	۸۲
.....	
۸-۴. خلاصه و جمع بندي فصل	۸۶
.....	
فصل پنجم: نتيجه گيري و پيشنهاد ها	
۱-۵. مقدمه	۸۷
.....	
۲-۵. تحليل كلي نتايج تحقيق	۸۸
.....	
۳-۵. پيشهادهاي تحقيق	۹۰
.....	
۱-۳-۵. پيشنهادهاي خاص	۹۳
.....	
۴-۵. پيشنهادهاي براي مطالعات آينده	۹۳
.....	
پيوستها	
.....	
	۹۴

فهرست شکلها

عنوان

صفحه

نمودار ۱-۳ نمودار نرخ تورم کشور آرژانتین از سال ۱۹۸۹ تا ۲۰۰۸	۴۷.....
نمودار ۲-۳ نمودار نرخ تورم کشور لهستان از سال ۱۹۹۱ تا ۲۰۰۸	۴۸.....
نمودار ۳-۳ نمودار نرخ تورم کشور ایسلند از سال ۱۹۸۰ تا ۲۰۰۸	۴۸.....
نمودار ۴-۳ نمودار نرخ تورم کشور بلغارستان از سال ۱۹۹۷ تا ۲۰۰۸	۴۸.....
نمودار ۵-۳ نمودار نرخ تورم کشور برزیل از سال ۱۹۹۳ تا ۲۰۰۸	۴۹.....
نمودار ۶-۳ نمودار نرخ تورم کشور از سال رومانی ۱۹۹۴ تا ۲۰۰۸	۴۹.....

فهرست جدولها

عنوان

صفحه

جدول شماره ي (۱-۲) سرانه اسکناس در کشورها	۲۵
جدول شماره ي (۲-۲) تعداد اسکناس هاس در جریان از سال ۱۳۵۰ تا ۱۳۸۵	۲۶
جدول شماره ي (۳-۲) هزینه هاي مربوط به امحاء اسکناس از سال ۱۳۵۰ تا ۱۳۸۵	۲۶
جدول شماره ي (۱-۳) نتایج حاصل از برآورد آزمون ديکي فولر تعميم یافته کشور آرژانتين	۵۰
جدول شماره ي (۲-۳) نتایج حاصل از برآورد آزمون ديکي فولر تعميم یافته کشور لهستان	۵۰
جدول شماره ي (۳-۳) نتایج حاصل از برآورد آزمون ديکي فولر تعميم یافته کشور ایسلند	۵۰
جدول شماره ي (۴-۳) نتایج حاصل از برآورد آزمون ديکي فولر تعميم یافته کشوربلغارستان	۵۱
جدول شماره ي (۵-۳) نتایج حاصل از برآورد آزمون ديکي فولر تعميم یافته کشور برزیل	۵۱
جدول شماره ي (۶-۳) نتایج حاصل از برآورد آزمون ديکي فولر تعميم یافته کشور روماني	۵۱

جدول شماره ي (۷-۳) نتايج حاصل از برآورد الگوي بررسي اثر
تورمي تغيير واحد پول ملي آرژانتين

.....
۵۲

جدول شماره ي (۸-۳) نتايج حاصل از برآورد لگوي بررسي اثر
تورمي تغيير واحد پول ملي لهستان

.....
۵۳

جدول شماره ي (۹-۳) نتايج حاصل از برآورد لگوي بررسي اثر
تورمي تغيير واحد پول ملي ايسلند

.....
۵۳

جدول شماره ي (۱۰-۳) نتايج حاصل از برآورد لگوي بررسي اثر
تورمي تغيير واحد پول ملي بلغارستان

.....
۵۴

جدول شماره ي (۱۱-۳) نتايج حاصل از برآورد لگوي بررسي اثر
تورمي تغيير واحد پول ملي برزيل

.....
۵۴

جدول شماره ي (۱۲-۳) نتايج حاصل از برآورد لگوي بررسي اثر
تورمي تغيير واحد پول ملي روماني

.....
۵۵

جدول شماره ي (۱۳-۳) نتايج تغيير واحد پول ملي در كشورهاي
مختلف

.....
۵۶

جدول شماره ي (۱-۴) نتايج حاصل از آزمون ديكي فولر تعميم
يافته براي سطح متغيرهاي مورد نظر

.....
۸۳

جدول شماره ي (۲-۴) نتايج حاصل از آزمون ديكي فولر تعميم
يافته براي تفاضل مرتبه اول متغيرهاي مورد
نظر

.....
۸۳

جدول شماره ي (۳-۴) نتايج حاصل از آزمون هم جمعي

.....

۸۵

جدول شماره ي (۴-۴) نتايج حاصل از آزمون هاي تشخيصي

.....

۸۶

فصل اول

کليات تحقيق

۱-۱ مقدمه

در کشورهایی که سال‌های متوالی تجربه تورم را در نرخ‌های بالا داشته‌اند، بدلیل افزایش سطح عمومی قیمت‌ها برای مبادله کالاهای معمول اقتصادی، مبلغ بالایی پول لازم است. این امر عملیات محاسباتی و حسابداری و نیز ارزیابی پروژه‌ها را بسیار مشکل می‌کند و پول ملی را در مقابل پول‌های خارجی، بی‌ارزش جلوه می‌دهد. از همه مهم‌تر حاصل چنین شرایطی، بروز بی‌ثباتی و حساس شدن انتظارات تورمی و شروع بی‌اعتمادی در اقتصاد خواهد بود. بسیاری از کشورهای در حال توسعه که با تورم‌های بالا مواجه بوده‌اند، برای مقابله با اثرات منفی ناشی از کاهش ارزش پول ملی، مجبور شده‌اند تا در واحد پول ملی خود تجدید نظر کنند. تغییر واحد پول ملی به عنوان یک سیاست اصلاحی در بسیاری از کشورهای اجرا شده است. با توجه به روند تورمی دهه‌های اخیر در ایران و کاهش شدید ارزش پول ملی، اصلاح واحد پول ملی به منظور کاهش هزینه‌های مربوطه ضروری می‌نماید، با این وجود دولتمردان به دلیل نگرانی از بروز اثرات تورمی حاصل از اجرای این سیاست هنوز اقدام به اجرای آن نکرده‌اند. در این فصل به بیان کلیاتی در زمینه تغییر واحد پول پرداخته شده است.

۲-۱ بیان مسأله

تداوم افزایش نامتعادل حجم پول و به تبع آن افزایش مداوم سطح عمومی قیمت‌ها سبب شده است تا قدرت خرید هر قطعه اسکناس و مسکوک روز به روز بیشتر کاهش پیدا کند. نتیجه آن که کمیت متغیرهایی که با واحد پول سنجش می‌شوند، به گونه‌ای افزایش یافته که عملیات ثبت و نگهداری حساب‌ها و انجام مبادلات را با مشکل مواجه کرده است. وقتی که یک اقتصاد برای دوره‌ی طولانی نرخ‌های تورم بالایی را تجربه می‌کند و سطح عمومی قیمت‌ها به چندین برابر گذشته افزایش می‌یابد، برای معاملات معمول که به صورت نقدی انجام می‌شود حجم اسکناس و مسکوک زیادی مورد نیاز است. در مواردی افزایش سطح عمومی قیمت‌ها و در نتیجه کاهش قدرت خرید هر واحد پول به حدی می‌رسد که پول رایج به سختی می‌تواند به عنوان وسیله مبادله و واحد شمارش نقش خود را ایفا کند. برای مقابله با هزینه‌های ناشی از چنین مسائلی است که دولت‌ها مجبور می‌شوند در واحد پول خود تجدید نظر کنند و پول جدیدی را به جریان اندازند تا مشکلات موجود را رفع نمایند. تغییر واحد پول، به لحاظ فنی فرآیندی است که مطابق با آن پول ملی یک کشور، که به دلیل تورم قابل توجه شدیداً کاهش ارزش یافته است، مجدداً ارزش گذاری می‌شود و عموماً به لحاظ سادگی به شکل حذف صفر از

پول ملی انجام می شود. پدیده بازنگری در ارزش پول ملی که در اقتصاد به آن رفرم پولی^۱ یا بازسنجی پولی^۲ اطلاق می شود پدیده ی جدیدی نیست بلکه با نگاهی به تاریخ اقتصادی کشورها در می یابیم که بسیاری از کشورها در مواجهه با تورم های شدید این سیاست را اعمال کرده اند. پول ملی نه تنها واسطه مبادلات اقتصادی می باشد بلکه بر هویت ملی مردم و اقتدار سیاسی دولت ها تأثیرگذار است. کاهش ارزش پول ملی منجر به نااطمینانی مردم به پول ملی و رواج ارزهای خارجی در کشور می شود. این مسأله فشار روانی و اقتصادی زیادی را بر دولت ها وارد می کند. بدین منظور دولت ها در صورت کاهش ارزش پول ملی باید با اعمال سیاست های مناسب مانع از تضعیف پول ملی شده و برای حفظ ارزش آن تلاش کنند. زمانی که ارزش و جایگاه پول ملی به جای طلا و نقره توسط اعتماد عمومی مردم حفظ می شود، دولت ها وظایف خطیری برای حفظ ارزش و جایگاه پول دارند. با توجه به روند تداومی تورم در اقتصاد ایران طی دهه های گذشته و کاهش شدید ارزش پول ملی، اجرای سیاست اصلاح واحد پول در ایران ضروری به نظر می رسد. با این وجود کماکان دولتمردان نسبت به اجرای این طرح به دلیل نگرانی از اثرات تورمی ناشی از اجرای آن مردد می باشند. بدین منظور در این مطالعه با توجه به تجربیات سایر کشورها در اجرای طرح تغییر واحد پول ملی، به بررسی اثرات آن بر تورم پرداخته شده است. در عین حال با استفاده از برآورد تابع تقاضای اسکناس و مسکوک، اثر تغییر در تقاضای اسکناس و مسکوک، پس از تغییر واحد پول و چاپ اسکناس های با ارزش اسمی بالاتر، بر تورم مورد ارزیابی قرار می گیرد.

۱-۳ اهمیت تحقیق

ارزش واقعی پول ملی در هر اقتصادی، شاخص قدرت اقتصادی و ثبات آن است و از جمله عمده ترین عوامل جذب سرمایه اعم از سرمایه های داخلی و خارجی برای مشارکت در سرمایه گذاری و تولید به شمار می رود که با ایجاد فرصت های شغلی جدید و تولید بیشتر در نهایت منجر به شکوفایی اقتصادی خواهد شد. در حالی که کاهش ارزش پول ملی، نه تنها موجب توقف سرمایه گذاری و تولید خواهد شد بلکه فرار سرمایه، کاهش اعتماد مردم و افزایش نقدینگی در جامعه می باشد. ارزش پول ملی یک کشور زمانی رو به نزول می گذارد که نرخ تورم در آن کشور در طول سالیان متوالی بالا بوده و مردم برای استفاده از کالا و خدمات مجبور به پرداخت حجم

¹ Currency Reform

² Currency Redenomination

بیشتری از اسکناس و مسکوک شوند و این دقیقاً اتفاقی است که در طول سال های گذشته در ایران رخ داده است.

سرانه اسکناس در اقتصاد ایران نسبت به کشورهای پیشرفته بسیار بالاتر است (۱۱۴ برگ در مقابل ۱۴ برگ). اصلاح واحد پول یا حذف چند صفر از واحد پول کشور به یکی از نیازهای اقتصادی کشور برای تسهیل در مبادلات تجاری تبدیل شده است. این موضوعی است که از سالها پیش در دستور کار بانک مرکزی قرار داشته است. حذف صفر از پول ملی اقدامی است که با هدف افزایش ارزش اسمی پول صورت می گیرد.

بنابراین با توجه به وضعیت تورم در ایران در سال های اخیر و عزم دولت به اجرای طرح تحول اقتصادی که بخشی از آن را تغییر واحد پول تشکیل می دهد، و مزایایی که برای این سیاست بیان شده است، چگونگی فرآیند انجام و بررسی آثار چنین اقدامی بر تورم بسیار ضروری به نظر می رسد.

۴-۱ کاربرد نتایج تحقیق

یکی از معضلات اساسی دولت در برنامه ریزی پولی و مالی نداشتن الگوی جریان وجوه پولی و مالی است. گسترده گی واحد شمارش و دریافت و پرداخت پولی مزید بر علت مبهم ماندن این الگو است. به نظر می رسد حذف تعدادی صفر از واحد پول می تواند شفافیت هایی را در این الگو به وجود آورد. این پژوهش بیشتر در سطح اقتصاد کلان و برای مقاصد سیاست گذاری کاربرد دارد. همچنین نتایج بررسی صورت گرفته در این پژوهش می تواند مورد استفاده نهاد ریاست جمهوری، مجلس شورای اسلامی، وزارت اقتصاد، بانک مرکزی و کلیه پژوهشگران اقتصادی قرار بگیرد.

۵-۱ اهداف تحقیق

۱- بررسی تغییر واحد پول ملی و امکان تورمی بودن چنین اقدامی در کشور.

۶-۱ فرضیه تحقیق

در این مطالعه پس از بررسی و تبیین مبانی نظری تورم و تقاضای پول در کشورهای که این سیاست را تجربه کرده اند فرضیه زیر مورد آزمون قرار می گیرد:

تغییر واحد پول تورم را نیست.

۷-۱ روش تحقیق

در این پایان نامه پس از شرح توصیفی پاره ای از مطالب، ابتدا الگویی برای توصیف پدیده تورم بر اساس مبانی نظری تصریح خواهد شد و ضرایب آن برای چند کشور منتخب که واحد پول خویش را تغییر داده اند برآورد خواهد شد. آنگاه این مسئله مورد بررسی و آزمون قرار خواهد گرفت که آیا تغییر واحد پول ذاتاً به افزایش تورم دامن زده است یا خیر. سپس بر اساس مبانی نظری تقاضا برای پول، تابعی برای تقاضای اسکناس و مسکوک تصریح خواهد شد و به روش همجمعی مورد برآورد قرار خواهد گرفت. در این رابطه آزمون های پایائی متغیرها و آزمون وجود رابطه تعادلی بلند مدت بین متغیرهای الگو به انجام خواهد رسید و برای اطمینان از صحت الگوی برآورد شده مجموعه ای از آماره های آزمون متعارف مورد استناد قرار خواهند گرفت.

۱-۷-۱ ابزار گردآوری داده ها

عموم آمار های سری زمانی متغیر های اقتصاد کلان از کتاب " آمار های اقتصادی " معاونت امور اقتصادی وزارت امور اقتصادی و دارایی (۱۳۷۶) اقتباس شده است. برای به هنگام کردن این آمارها از اطلاعات گزارش شده توسط بانک مرکزی و سالنامه های آماری مرکز آمار ایران استفاده شده است.

بیشتر آمارهای مورد استفاده در این تحقیق دوره زمانی سال های ۱۳۳۸ تا ۱۳۸۶ را در بر می گیرد فقط در موارد محدودی آمار قابل دسترس مربوط به دوره زمانی ۱۳۴۲ تا ۱۳۸۶ می شود. متغیر های واقعی مورد استفاده در الگو به قیمت های ثابت سال ۱۳۷۶ و به میلیارد ریال هستند. آمار سری زمانی متغیر های جاری مورد استفاده ریالی (به میلیارد ریال) و یا دلاری (به میلیون دلار) می باشند. نام متغیرهای سری زمانی ریالی به قیمت های جاری با پسوند Z و آن هایی که آمار سری زمانی بر حسب دلار را دارند با پسوند \$ مشخص شده است.

شاخص های قیمت مورد استفاده در الگو دارای سال پایه =۱۳۷۶ هستند. آمار مربوط به شاخص سطح عمومی قیمت های کشورهای منتخب از صندوق بین المللی پول^۱ و بانک جهانی^۲ بر گرفته شده است.

۱-۷-۲ ابزار تجزیه و تحلیل داده ها :

ابزار تجزیه و تحلیل داده ها در این تحقیق بسته های نرم افزاری Eviews و Excell می باشد.

۱-۷-۳ قلمرو مکانی تحقیق :

جامعه ی آماری برابر با کل اطلاعات و داده های مربوط به کشور ایران، آرژانتین، لهستان، ایسلند، بلغارستان، برزیل و رومانی می باشد.

۱-۷-۴ قلمرو زمانی تحقیق :

دوره مورد بررسی برای الگو های این تحقیق از سال ۱۳۳۸ تا سال ۱۳۸۶ برای ایران و ۱۹۸۰ تا ۲۰۰۸ برای سایر کشورها می باشد.

۱-۸ واژه های عملیاتی

- تغییر واحد پول :

تغییر واحد پول، تعیین واحد جدیدی برای پول است که به طور معمول معادل مضربی از ۱۰ می باشد (بللو، ۲۰۰۷).

- تورم :

تورم، افزایش مداوم سطح عمومی قیمت ها است که موجب کاهش مستمر قدرت خرید یا ارزش پول می گردد (گلریز، ۱۳۸۵).

- پایایی :

یک سری زمانی وقتی پایا است که میانگین، واریانس و ضرایب خودهمبستگی آن در طول زمان ثابت باقی بماند (نوفرستی، ۱۳۷۸).

- همجمعی :

وجود یک رابطه خطی پایا بین چند متغیر سری زمانی را گویند (نوفرستی، ۱۳۷۸).

¹ IMF

² Wold Bank